

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 15 0 К 004280 26 Кж
Бањалука, 12.6.2026. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија, Обрена Бужанина председника вијећа, Душка Бојовића и Светлане Марић чланова вијећа, уз учешће записничара Андреа Гранолић, у кривичном предмету против оптуженог И. Е. због кривичног дјела - Ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије у вези са чланом 22. истог закона, одлучујући о жалби окружног јавног тужиоца у Требињу и жалби браниоца оптуженог, адвоката Славише Продановића из Фоче, изјављеним на пресуду Окружног суда у Требињу број 15 0 К 004280 22 К од 15.12.2025. године, у сједници вијећа, којој су присуствовали бранилац оптуженог и оптужени, одржаној дана 12.6.2026. године, донио је

ПРЕСУДУ

Одбијају се као неосноване жалба окружног јавног тужиоца у Требињу и жалба браниоца оптуженог И. Е., те потврђује пресуда Окружног суда у Требињу број 15 0 К 004280 22 К од 15.12.2025. године.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Требињу број 15 0 К 004280 22 К од 15.12.2025. године оптужени И. Е. је оглашен кривим да је учинио кривично дјело - Ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије („Службени лист СФРЈ“ број 44/76, 36/77, 34/84, 74/87, 57/89, 3/90, 38/90, 45/90, 54/90 и „Службени гласник Републике Српске“ број 12/93, 19/93, 26/93, 14/94 и 3/96, у даљем тексту: КЗ СФРЈ) у вези са чланом 22. истог закона и осуђен на казну затвора у трајању од осам година, с тим да је на основу члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 53/12, 91/17, 66/18 и 15/21, у даљем тексту: ЗКП РС) обавезан да надокнади трошкове кривичног поступка, о чијој висини ће суд донијети посебно рјешење по прибављању потребних података, а на основу члана 108. став 3. истог закона оштећени М. М. и Н. Р. су са имовинскоправним захтјевом упућени на парницу.

Против те пресуде жалбе су благовремено изјавили окружни јавни тужилац у Требињу и бранилац оптуженог, адвокат Славиша Продановић из Фоче.

Окружни јавни тужилац (у даљем тексту: тужилац) је жалбу изјавио због битне повреде одредаба кривичног поступка, која се односи на разлоге о одлучним чињеницама за одмјеравање казне, као и због саме одлуке о кривичној санкцији, с приједлогом да се побијана пресуда преиначи, тако да се оптуженом изрекне казна затвора у дужем временском трајању.

Бранилац оптуженог је жалбу изјавио због битних повреда одредаба кривичног поступка, повреде Кривичног закона, погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, а и због одлуке о кривичној санкцији, с приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање.

У сједници вијећа, одржаној сходно одредби члана 318. став 1. ЗКП РС, на којој није био присутан републички јавни тужилац јер то у жалби тужиоца и није затражено, бранилац оптуженог је у свему остао код жалбе коју је изјавио, а са чијим наводима се сагласио и оптужени.

Размотривши списе, побијану пресуду и жалбе, у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из следећих разлога:

Без основа су приговори жалби да су у поступку доношења побијане пресуде учињене битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, које се односе на то да је побијана пресуда неразумљива и да нема разлога о одлучним чињеницама а да су разлози пресуде противрјечни доказима изведеним током првостепеног поступка. То стога што су у образложењу побијане пресуде дати јасни разлози о одлучним чињеницама, навођењем доказа на којима се и заснива пресуда, те и оцјеном вјеродостојности противрјечних доказа, а при чему није повријеђено право оптуженог на одбрану, нити претпоставка невиности а нити начело *in dubio pro geo* у смислу члана 3. ЗКП РС, према којем начелу суд сумњу у погледу постојања чињеница које чине обилежје кривичног дјела или од којих зависи примјена неке одредбе кривичног законодавства рјешава одлуком на начин који је повољнији за оптуженог.

При томе је суд у односу на жалбу браниоца оптуженог дао ваљане разлоге да из изведених доказа, превасходно исказа свједока С. Х. и З. Х. (који и имају директна сазнања о томе) произилази да је оптужени, заједно са Н. Г. (који је у међувремену преминуо 1998. године), а наоружани (као припадници оружаних снага Републике Српске, конкретно ВП (1) [...]), неутврђеног дана у периоду од половине априла мјесеца до приближно половине мјесеца јуна 1992. године, у мјесту М. у општини Ф., за вријеме оружаног сукоба на простору бивше СР Босне и Херцеговине који се водио између оружаних снага Републике Српске (с једне стране) и Армије БиХ и Хрватског вијећа одбране (с друге стране), учествовао у незаконитом лишавању слободе четири цивилна лица (који су несрпске националности) и то А. Р., Х. М., Р. Р. и Х. Х., а што је и потврђено исказима свједока В. С., В. Х., А. Х., Ц. Х., Ф. Х., М. Х., Ф. М. и Х. С., као и (у овом предмету у својству оштећених) Н. Р. (сина убијеног А. Р.) и М. М. (брата убијеног Х. М.) о посредним сазнањима (од других лица) тих свједока који су то на индиректан начин и потврдили, те да су након тога оптужени и Н. Г., аутомобилом марке „Лада Нива“ који је служио за потребе ВП (1) [...] и одвезли поменути четири цивилна лица (које су незаконито лишили слободе), да би их потом по протеклу извјесног краћег времена, на локацији М. в., пуцањем из ватреног оружја лишили живота. У погледу тога су искази свих тих свједока у битним дијеловима сагласни, иако није било непосредних очевидаца самог лишавања живота цивилних лица, а при чему се поједине разлике у исказима

наведених свједока и не односе на чињенице од одлучног значаја, како је то правилно и образложено у побијаној пресуди, које разлоге у потпуности прихвата и овај суд и на које упућује одбрану оптуженог.

Сходно томе, како су у побијаној пресуди дати разлози о одлучним чињеницама, који разлози и нису противрјечни, а којим разлозима су и дати одговори на супростављене доказе на које је указивала одбрана оптуженог, тиме није учињена поменута битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС на коју се жалба браниоца оптуженог позива инсистирајући на појединим разликама у исказима свједока, а које разлике и нису од одлучујућег значаја, како је то већ и образложено у побијаној пресуди.

Такође та битна повреда одредаба кривичног поступка није учињена ни у погледу приговора истакнутих у жалби тужиоца, који се односе на наводну нејасност и контрадикторност разлога за одмјеравање казне оптуженом, а с обзиром на олакшавајуће околности које су цијењене на страни оптуженог, то јест да раније није осуђиван, да је породичан човјек (ожењен, отац двоје дјеце), да је кривично дјело учинио као млађе пунољетно лице (са навршених 19 година живота), те да је од извршења предметног кривичног дјела протекло више од 30 година, а за које околности се у жалби тужиоца наводи да нису дати разлози због чега их је суд сматрао олакшавајућим околностима.

Наиме, како те околности саме по себи, то јест по свом карактеру неспорно представљају олакшавајуће околности, то их није ни било потребно посебно образлагати, па тако да је у вези с тим без основа и жалбени приговор тужиоца да је суд требао образложити којим разлозима се руководио при одлуци да казну треба ублажити. То стога што суд оптуженом уопште није ублажио казну, већ му је казну одмјерио у границама законом запријеђене затворске казне (од најмање пет година, па до петнаест година као општег максимума), а с тим да је за то кривично дјело била прописана и смртна казна, при чему се у смислу члана 38. став 2. КЗ СФРЈ за кривична дјела за која је прописана смртна казна и могла изрећи казна затвора од двадесет година. Међутим, имајући у виду да је Протоколом број 6. уз Конвенцију о заштити људских права и основних слобода (од 28. априла 1983. године) укинута смртна казна, те да се у смислу члана II/2 Устава Босне и Херцеговине, права и слободе изложене у Европској конвенцији о заштити људских права и основних слобода, као и њени протоколи, примјењују директно у Босни и Херцеговини и имају предност над свим осталим законима, то се за предметно кривично дјело и није могла изрећи смртна казна, па тако да сходно наведеном и не стоји приговор жалбе тужиоца да је побијаном пресудом учињена поменута битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС.

Исто тако се приговори жалбе браниоца оптуженог у погледу наводне неправилности и непотпуности чињеничног утврђења указују без основа, јер је неспорно утврђено да је оптужени, заједно са Н. Г., присилно одвео поменута четири цивилна лица из њихових кућа, како то и произилази из исказа свједока, превасходно С. Х. и З. Х. који су били очевици тог одвођења, што су потврдили и остали поменути свједоци, на основу својих индиректних сазнања од других лица, па тако да су након тога оптужени и Н. Г. одвезли та цивилна лица у правцу локалитета М. в., одакле се недуго затим и зачула рафална пуцњава, те потом на тој локацији и пронађени лешеве тих цивилних лица, а након чега је последије њихове сахране, накнадно извршена њихова ексхумација 1999. године, а и обдукција и идентификација, како је то све и констатовано у записнику о

саслушању вјештака судске медицине др Илијаса Добраче, који је неспорно констатовао да је смрт тих лица настала услед тога што су погођени мецима из ватреног оружја.

У погледу наведених околности, суд је у побијаној пресуди правилно искључио могућност прекида узрочне везе између радњи одвођења тих цивилних лица и њиховог лишавања живота, од стране оптуженог и Н. Г. као саизвршилаца предметног кривичног дјела, јер бројни докази на које се оправдано позвао суд у образложењу побијане пресуде, управо указују на оптуженог као активног учесника у инкримисаном догађају, уз заједничко дјеловање са Н. Г., а о чему су у образложењу побијане пресуде дати јасни и аргументовани разлози, које прихвата и овај суд. Сходно томе није прихваћена теза одбране оптуженог да није доказано да је оптужени и извршио сам чин убиства цивилних лица, па тако да у вези са тим и нису прихваћени докази одбране оптуженог засновани на исказу свједока М. О. (командира Полицијске станице М.) који је исказао да је везано за тај кривичноправни догађај, војна команда од њега затражила да затвори Н. Г. који је са „бијелом Ладом“ покупио цивилна лица, заједно са (како је то тај свједок навео) „В. Т.“ (а не са оптуженим), па да су их потом на М. в. и погубили, те да је он последице тога Н. Г. и привео, а који се последице хвалио по М. да је та цивилна лица убио ради освете. Такође суд правилно није прихватио ни исказ свједока одбране С. Д. (који је исказао да је за предметни догађај чуо, када се Н. Г. хвалио да је побио та цивилна лица) у дијелу тог свједока „да оптужени од 6.4.1992. године и није могао имати статус борца, јер још није био одслужио војску“, па да подаци које воде Општина Фоча и Министарство рада и борачко – инвалидске заштите Републике Српске нису тачни, те да је војна књижица једини вјеродостојни документ о учешћу у рату, према којој војној књижици оптуженог је евидентирано његово служење војног рока у ВП (2) [...] од 6.7.1992. до 9.8.1992. године и у ВП (1) [...] од 12.8.1992. до 6.3.1993. године, а са чим у вези је тај свједок и додао да су сви они који нису одслужили војску, били послани у Билећу на обуку у периоду од 5.6. до 9.8.1992. године. Такав исказ тог свједока у односу на вријеме учешћа оптуженог у оружаним снагама Републике Српске, првостепени суд правилно није прихватио јер из увјерења Одјељења за општу управу Фоча од 3.3.2015. године произилази да је оптужени био припадник оружаних снага Републике Српске (имајући у виду да је Војска Републике Српске званично формирана 12.5.1992. године) и бивше СФРЈ, и то у периоду од 6.4.1992. до 8.6.1994. године при ВП (1) [...], а такође и од 1.5. до 12.9.1995. године у истој ВП, што исто произилази из евиденције Министарства рада и борачко – инвалидске заштите Републике Српске, према чијем обавјештењу од 23.1.2019. године је оптужени управо и био припадник ВП (1) [...] у периоду од 6.4.1992. до 8.6.1994. године (као и у периоду од 1.5. до 12.9.1995. године, када је оглашен неспособним за војну службу). Сходно томе није од утицаја то што оптужени приликом ступања у оружане снаге Републике Српске дана 6.4.1992. године и није био одслужио редовни војни рок, на који је накнадно и упућен у периоду од 5.6. до 9.8.1992. године, што и није спорно.

Према томе, учешће оптуженог у самом предметном кривичноправном догађају је (како је то већ и објашњено), потврђено превасходно исказима свједока С. Х. и З. Х., при чему је свједок С. Х. од раније и познавао оптуженог, а свједок З. Х. је извршила препознавање оптуженог путем фотографија из новијег периода (између више понуђених фотографија других лица), те је и на главном претресу потврдила да је управо оптужени један од лица који су одвели њеног сестрића Р. Р. (који је потом и лишен живота), па тако да у исказ те свједокиње и није било разлога за сумњу, без обзира што је вјештак неуропсихијатар проф. др Драган Јовановић у свом налазу и мишљењу констатовао да, како је оптужени у вријеме критичног догађаја имао „око 20 година“ (тачније 19 година),

а да је приликом препознавања са фотографије од стране поменуте свједокиње имао око 49 година, па да је како се радило о великој временској дистанци од 29 година усљед које је код оптуженог дошло до изражајних промјена у изгледу лица, стога препознавање послје толике временске дистанце и било отежано, а и због чињенице што је приликом почињања предметног кривичног дјела оптужени „био униформисан и на глави имао велику капу“ (како је то та свједокиња и изјавила), на основу чега је вјештак извео закључак да та свједокиња није могла са сигурношћу препознати оптуженог. Међутим, такав налаз и мишљење вјештака суд у побијаној пресуди правилно није прихватио, имајући у виду да је та свједокиња, прије препознавања оптуженог према понуђеним фотографијама, претходно и описала лице чије препознавање врши, наводећи да се ради о млађем лицу, црне косе и мршаве грађе, па је између шест понуђених фотографија и изјавила да се лице које је починило предметно кривично дјело налази под редним бројем 3, показујући управо на фотографију оптуженог. Стога, код таквих чињеница није од утицаја поменути временски размак на који се вјештак позвао, а имајући у виду да је учешће оптуженог у предметном кривичноправном догађају поткријељено и другим доказима, управо исказима свједока које је тужилац и извео на главном претресу, због чега у том смислу није ни било потребно вршити вјештачење по другом вјештаку, сходно чему се и тај приговор жалбе браниоца оптуженог указује без основа. Слиједом тога је без утицаја и фотографија оптуженог из дјечачких дана, коју је одбрана оптуженог извела као доказ, а према којој фотографији је оптужени у том узрасту имао свијетлију косу, а што и није искључено да је у том узрасту то тако и било.

Такође суд у образложењу побијане пресуде правилно није прихватио приговор одбране оптуженог да је током доказног поступка прекршена одредба члана 232. став 3. ЗКП РС, која се односи на обуставу истраге против оптуженог (тада у својству осумњиченог) те да је супротно тој одредби тужилаштво наставило истрагу против осумњиченог. То из разлога што Приједлог наредбе Окружног јавног тужилаштва у Требињу од 27.4.2022. године, који је одбрана оптуженог извела као доказ на главном претресу, представља у ствари интерни тужилачки акт у којем се таква евентуална тужилачка одлука о обустави истраге доставља као приједлог Републичком јавном тужилаштву Републике Српске, које на такав приједлог треба дати сагласност, али која сагласност у конкретном случају није дата, како то и произилази из Мишљења тог органа од 25.5.2022. године, сходно чему је и настављена истрага. С тим у вези је без утицаја и приговор жалбе браниоца оптуженог да је у наставку истраге поново саслушан само свједок С. Х., па да је наводно без других нових чињеница подигнута оптужница против оптуженог, а то све из разлога што докази у спису предмета недвосмислено и упућују на закључак да је оптужени, заједно са Н. Г., управо извршио кривично дјело које му се ставља на терет, а о чему су у образложењу побијане пресуде и дати довољно јасни и аргументовани разлози, које прихвата и овај суд, који разлози се поменути приговорима жалбе одбране оптуженог и не могу довести у сумњу.

У побијаној пресуди је суд дао и аргументоване разлоге у погледу саизвршилачке улоге оптуженог, заједно са Н. Г. у предметном кривичноправном догађају, изводећи закључак да се ради о њиховим смишљеним и унапријед договореним поступцима о лишавању живота поменутих цивилних лица, а имајући у виду да сваки саизвршилац, у смислу одредбе члана 22. КЗ СФРЈ и не мора учествовати у свакој радњи извршења, већ је довољно (како је то суд и образложио у побијаној пресуди) „да на други начин битно омогући ту радњу, јер поред објективне везе која се састоји у заједничком проузроковању посљедице, између учинилаца мора постојати и субјективна веза у облику свијести о заједничком дјеловању, што је у конкретном случају неспорно и утврђено, о чему су у

побијаној пресуди и дати јасни разлози. При томе управо околности под којима је оптужени заједно са Н. Г., учествовао у одвођењу цивилних лица са њиховог кућног прага, а која лица су након краћег времена и лишени живота, логично и упућују на закључак да је оптужени и био присутан приликом њихове ликвидације, сходно чему и није ни било потребно утврђивати да ли су обојица извршилаца и пуцали у та цивилна лица или је то евентуално учинио само један од њих (што је за Н. Г. и неспорно, будући да се он тиме, како су то бројни свјedoци и навели, управо и „хвалио“), јер све радње које је оптужени предузео са Н. Г. и имају одлучујући значај у процесу извршења предметног кривичног дјела, како је то правилно и образложено у побијаној пресуди.

Због тога се у радњама оптуженог управо стичу сва битна обиљежја предметног кривичног дјела – Ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ у вези са чланом 22. истог закона, о чему су у образложењу побијане пресуде и дати ваљани разлози, који се не могу довести у сумњу приговорима жалбе браниоца оптуженог, слиједом чега побијаном пресудом није учињена ни повреда Кривичног закона, на коју се жалба браниоца оптуженог такође неосновано позива.

У погледу одлуке о кривичној санкцији је овај суд размотрио, како жалбу тужиоца а тако и жалбу браниоца оптуженог, па је нашао да су обје жалбе у том смислу без основа.

Наиме, поред већ датог образложења о неоснованости приговора тужиоца у погледу наведеног ублажавања казне, а тако и наведеног недавања разлога о оцјени поменутих олакшавајућих околности, то јест да оптужени раније није осуђиван, да је породичан (ожењен, отац двоје дјеце), да је кривично дјело учинио као млађе пунољетно лице, те да је од извршења предметног кривичног дјела и протекло више од 30 година, у жалби тужиоца се неосновано наводи да је оптуженом као отежавајућу околност требало цијенити да је дјело учинио са директним умишљајем и то према цивилним лицима, а наоружан као припадник војне формације, под описаним околностима, а што у ствари представља битна обиљежја предметног кривичног дјела, па тако да се те околности и не могу цијенити као отежавајуће околности, а насупрот чему је првостепени суд правилно као отежавајућу околност цијенио да су у извршењу предметног дјела лишена живота четири лица.

Стога је по мишљењу овог суда оптуженом за предметно кривично дјело, правилно одмјерена, а у оквиру законом запријеђене казне, казна затвора у трајању од осам година, при чему је суд у побијаној пресуди адекватно и цијенио све олакшавајуће а и отежавајуће околности које се стичу на страни оптуженог. Са наведеном утврђеном казном ће се и постићи сврха кажњавања, како са аспекта генералне а тако и специјалне превенције, с обзиром на друштвену осуду за учињено кривично дјело, а и развијање и јачање одговорности и свијести код грађана о опасности и штетности таквих кривичних дјела, те оправданости кажњавања и неопходности поштовања закона.

Како је оптуженом казна адекватно одмјерена, не постоји у побијаној пресуди ни повреда у погледу одлуке о кривичној санкцији, на коју повреду се позива како жалба тужиоца а тако и жалба браниоца оптуженог, а у вези са чим су и остали наводи тих жалби без утицаја на правилност утврђене казне, сходно чему се обје жалбе у том смислу и указују без основа.

Стога је из изнесених разлога жалбу тужиоца а и жалбу браниоца оптуженог ваљало одбити, на основу члана 327. ЗКП РС и побијану пресуду потврдити.

Записничар
Андреа Гранолић

Предсједник вијећа
Обрен Бужанин

Тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић